

Thema: De boom van wijsheid

Benodigheden

Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*. In dit boek is over dit thema meer informatie te vinden. Wilt u meer weten over de beschreven werkvormen, raadpleeg dan het overzicht in het werkvormen ABC op de bladzijden 150 t/m 175 van dit boek of hoofdstuk 7 van het Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*.

Deze les is uitgewerkt aan hand van dit hoofdstuk 7 uit *Geestelijke stromingen geven*:

- + **Waarom:** Het nut van het behandelen van de desbetreffende onderwerp.
- + **Daarom:** De nodige uitleg en achtergrondinformatie bij dit onderwerp
- + **Doen:** Gebruik van het viertaktmodel voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren

De aanbevolen liederen komen grotendeels uit de liedbundel *Eigen-wijs*. Deze liedbundel is voor kinderen van 4-12 jaar en bevat ruim driehonderd liederen, verdeeld over alle groepen van het basisonderwijs.

Materiaal

- + Vier grote kaarsen (*)
- + Groene takken om een krans te maken waarop de vier kaarsen worden bevestigd
- + Een zevenarmige kandelaar (*)
- + Een aantal verschillende gezelschapsspelletjes (voor de tweede bijeenkomst)
- + Bijbel of een kinderbijbel (zie de bijbelrooster)
- + Een grote kale tak of een boom (voor de derde thema)
- + Een altijd groene (kerst)boom (voor de vierde thema)
- + Materiaal zoals grote dozen en kokers (waar bijvoorbeeld een tapijt over heen wordt gerold) om een totempaal in vier of vijf delen te maken
- + werkbladen

(*)U kunt de vier kaarsen gebruiken als voorbereiding door steeds bij een ander thema een kaars aan te steken (zie voor de vier kaarsen de toelichting bij advent).

Waarom

In de laatste weken voor de kerstvakantie is er voor de scholen een mogelijkheid om het kalenderjaar af te ronden met een onderwerp dat veel mensen aanspreekt.

Het thema boom zal veel mensen aanspreken omdat in de maand december veel mensen een (kerst)boom in huis halen.

Een boom is een belangrijk symbool, want op allerlei manieren drukt het beeld van de boom diepere betekenissen uit. Want de universaliteit van het symbool 'boom' zegt veel over de communicatieve mogelijkheden van het symbool. Men kan met elkaar een gesprek houden rondom 'bomen', diepere gedachten en gevoelens kunnen kenbaar worden gemaakt.

In deze periode kunt aan hand van een viertal 'symbolen' van de boom behandelen:

1. De boom van kennis van wijsheid (boeddhisme en jodendom)
2. De wereldboom (jodendom)
3. De droomboom
4. Kerstboom (Germanen, christendom)

Meer informatie over het thema boom kunt u lezen in '*De Vleugels van de Tijd*' (blz. 34 - 39).

Daarom

Voor alle basisscholen die zich willen bezighouden met de thema's die in deze periode actueel zijn: de boom als een symbool voor de toekomst.

Doen

Bedoeld voor alle groepen!

Liederen uit de bundel *Eigen-wijs* die geschikt zijn bij het thema Boom:

- + Kling klokje klingelingeling
- + De droomboom
- + Midden in de winternacht (3e couplet: ondanks winter, sneeuw en ijs bloeien alle bomen).
- + O Tannenbaum of O denneboom
- + Er is een roos ontsprongen uit ene wortelenstam (*)

(*) De tekst van dit lied is onder andere gemaakt naar aanleiding van een tekst uit het boek van de profeet Jesaja en Bertus Aafjes heeft hierbij zijn eigen gedicht geschreven:

*'Uit Jesse sproot een worteltak:
Een twijgje zich ter wereld brak;
Die twijg bracht ons een roosje rood,
Dat wonderlijk de twijg ontsproot.'*

N.B. Wanneer u meer liederen met de kinderen ter gelegenheid van het kerstfeest wilt (samen) zingen, dan adviseren wij u om 'oude' en 'traditionele' liederen uit te kiezen, zoals 'Nu zijt welkome', 'Eer zij God in onze dagen', 'Midden in de winternacht', 'O denneboom', 'De herdertjes lagen bij nachte', 'Hoe leit dit kindeke', 'Er is een kindeke geboren op aard', 'Stille Nacht, heilige nacht', 'Wij komen tezamen'. De reden is dat deze oude teksten bij jong en oud toch altijd tot de verbeelding spreken en dat iedereen ze kan meezingen!

Vorbewerken (is het bekend?)

Van de thema 'boom, is deze uitwerking de eerste deze reeks. U kunt dan ook deze starten met een kringgesprek. In het midden van de kring staat een grote vaas. Deze vaas hebt u gevuld met verschillende soorten takken.

Rondom de vaas liggen een aantal afbeeldingen en foto's waarop bomen staan, Van belang is dat de kinderen goed nadenken over de rol van de boom in onze wereld en in mensenlevens.

Semantiseren

Naar aanleiding van de inleiding weten de kinderen dat voor veel mensen de boom een belangrijke rol in hun leven heeft.

Een boom geeft vruchten en dat wordt ook vergeleken met het geven van wijsheid. Bepaalde bomen worden ook met wijsheid in verband gebracht. In het boeddhisme vereert men de boom waaronder Siddhartha zat en nadacht. Daar kreeg hij wijze inzichten. Die boom wordt de Bodhi-boom genoemd, de boom van verlichting. Toen Siddhartha tot zijn inzicht kwam, kreeg hij ook een nieuwe naam: Boeddha.

U kunt aan de kinderen het onderstaande verhaal vertellen:

De boom van wijsheid :

Siddhartha woonde in een paleis, hij was er niet gelukkig meer. Want hij had wel veel dingen, maar geen vrienden. Op een dag besloot hij weg te gaan en dakloos te worden. Hij wilde niets meer. Hij deed zijn mooie kleren uit en deed oude lompen aan. Hij sneed ook in zijn haar. Hij ging op weg en keek overal waar hij wilde gaan wonen. Niet in de tempels, want hij vond het daar te rijk. Mensen waren alleen maar met geld en met zichzelf bezig. Het leek wel of de mensen belangrijker vonden dat je er mooi uitzag en wat de anderen van je vonden. Niet dat je zelf bepaalde hoe je eruit zag en dat je zelf van binnen gelukkig was. Het viel hem op dat de ongelukkigste mensen vaak mensen waren die het alleen maar over zichzelf hadden. Alleen maar 'ik', ik voel me niet goed; ik word niet begrepen; ik wil meer; ik zit niet lekker; ik wil dat! Van Siddhartha mocht het woordje 'ik' wel afgeschaft worden. Siddhartha dacht bij zichzelf: 'Toen ik in het paleis leefde was ik niet gelukkig, dus wanneer ik niets heb, dan zal ik wel gelukkig moeten worden. Ik ga ook weinig eten'.

Elke dag at hij minder totdat hij aan handjevol rijst genoeg had. Hij werd dus ook steeds magerder. Na een aantal jaren begreep hij dat dat helemaal niet goed was. Want daar was zijn lichaam niet voor bedoeld. Hij mocht best genieten en ging onder een vijgenboom zitten en at zich vol met vijgen. Vroege vijgen werden toen als een speciale lekkernij beschouwd. En het gekke was dat hij onder die boom ineens alles begreep! Hij wist de mensen te vertellen hoe het kwam dat veel mensen niet gelukkig waren, dat ze veel moesten lijden. Hij vertelde een aantal waarheden: namelijk dat het bij het leven hoort; dat men te veel wil en dat je goed moest nadenken over wat je zelf wel of niet kan. Hij werd heel populair en nog vinden de mensen hem belangrijk. Men heeft vaak een beeldje van hem in huis. Een dik boeddhabeeldje.

Informatie

Het beeld dat men onder een (vijgen)boom zit en daar wijsheid door meditatie verkrijgt, komt in meerdere godsdiensten voor (zie afbeelding werkblad), vergelijk maar met 1 koningen 5.5; Micha 4.4 en Zacharias 3.10. De thema's die met de vijgenboom in verband gebracht kunnen worden zijn: vrede, wijsheid, gerechtigheid, vruchtbaarheid.

Consolideren

De jongsten kunnen het werkblad van de jongen onder de vijgenboom inkleuren en de ouderen maken een mooie collage waar bomen op voorkomen.

Controleren (afronden)

U kunt dat op verschillende wijzen afsluiten:

1. U kunt een begin van een totempaal (in een vorm van een boom) maken en op de onderkant, het eerste stuk van de totempaal, komen tekeningen of afbeeldingen te staan die met wijsheid, Boeddha, vijgenboom en de bijbel te maken hebben .
2. U kunt een krans (zie afbeelding op een werkblad) maken naar aanleiding van het onderwerp en plaatst daar eventueel vier kaarsen op. En dan kan onder het lezen van een tekst of het zingen van een lied de eerste kaars worden aangestoken.

De oudere kinderen kunnen rondom dit thema een woordspelletje maken: zoals een elfje. De teksten kunnen worden voorgelezen wanneer één kaars brandt (de dag kan ermee worden geopend en / of afgesloten).

Suggesties voor een slotviering of een gezamenlijke afsluiting: raadpleeg hierbij het boek *De Vleugels van de Tijd* (bladzijde 10).